

Toimittaja: Beatles, BTS, Harry Styles. Nämä artistit ovat niin erilaisia kuin olla ja voi, mutta niillä on yksi merkittävä yhteinen tekijä - he ovat teinityttöjen fanittamia. Tämä teinityttögenre on suosittu, vuosikymmeniä vanha ja ennen kaikkea parjattu. Olen Anna Helakallio ja tänään seurassamme on musiikkitieteen tohtori Anna-Elena Pääkkölä.

Aloitetaan yksinkertaisesta kysymyksestä: miten määrittelisit teinityttömusiikin?

Pääkkölä: Sen voi määritellä kahdella tapaa, eli siis musiikki mitä teinitytöt tykkää kuunnella ja sitten se musiikki mitä levy-yhtiöt luulee että teinitytöt haluaa kuunnella. Tämä on joskus 2 eri asiaa ja joskus ne on samoja asioita. Joskus yhtiöt pystyy ennustamaan, että minkälainen paketti teinityttöille menee helposti helposti läpi, mutta on niitä myös semmoisiakin tilanteita, joissa levy-yhtiöt on yrittänyt edes syöttää artisteja tai bändejä, jotka ei sitten yhtään puree tähän teinityttömateriaaliin, niin tässä on ihan pieni sävyero.

Toimittaja: Teinimusiikkia on siis vaikea määritellä, mutta sitä silti määrittää yksi merkittävä piirre, olipa se sitten teinityttöjen itse kuuntelemaa musiikkia tai sitten heille tuotettua musiikkia. Sitä vihataan. Koetko, että teinityttömusiikki saa osakseen kohtuutonta vihaa?

Pääkkölä: Koen. Sitä ajatellaan yleensä, että se on jotenkin tolkuttoman epämielenkiintoista ja yksinkertaista, mahdollisimman nopeasti tuotettua. Jotenkin sellaista musiikkia, johon kiteytyy kaikki se mikä populaarimusiikissa on vialla eli sitä tehdään pelkästään sen takia, että siitä saadaan helpot rahat pois teinityttöille, jotka ei osaa kriittisesti ajatella musiikkia.

Se on jotenkin sillä tavalla että se raha saadaan sitten pelkästään kapitalistisesta hyödyistä, että sillä rahalla ei ole niinku taiteellista merkitystä tai että sillä musiikillakaan ei ole mitään taiteellista merkitystä, että se on vaan tusin poppia joka sitten tuota soi radiossa kaikkien muiden pään vaivaksi. Mutta teinitytöt sitten rakastaa tätä musiikkia täysin kriitikittä ja täysin irrationaalisia.

Toimittaja: Todella myöskin tällaista latautunutta kritiikkiä. Mutta onko sun mielestä tällä kritiikillä jotain mitään tiettyä syytä tai aiheuttajaa?

Pääkkölä: Ehdottomasti. Meillä me eletään sellaisessa yhteiskunnassa, jossa meillä on hyvin vahva, sukupuolitettu arvojärjestelmä ja varsinkin kun me puhutaan populaarimusiikista, niin se on erittäin monta kertaa tutkittu, että tämä sukupuolisuus menee niin, että se on yleensä miehet valkoiset keskiluokkaiset miehet, jotka saa päättää, että mikä on hyvää musiikkia ja mikä on arvotonta musiikkia.

Sehän aivan täysin perustuu siihen, että kun nämä valkoiset miehet joilla on valtaa päättää, että mikä on hyvää musiikkia, niin heillä on valtaa myös päättää mikä on huonoa musiikkia ja mikä nyt on semmoinen kulttuurin alalaji, jota tämmöinen keski-ikäinen valkoinen eurooppalaisamerikkalainen mies ei yleensä ymmärrä. Totta kai se on teinityttökulttuuri, koska se perustuu aivan erilaisille arvoille kuin mitä heidän mielestään musiikin pitäisi olla.

Heidän mielestään musiikin pitäisi olla taiteellisesti kunnianhimoista, pitää olla jotakin monimutkaista tai muuten vaan filosofisesti syvällistä. Sen pitää olla mieluummin ehkä rokkia kuin poppia. Miesten suosiossa on enemmän rock, koska sitä nähdään, niin se nähdään jotenkin eri lailla, vilpittömänä ja autenttisena musiikkina ja poppia pidetään taas sitten semmoisena tusinatuotteena. Popilla on erittäin paljon myös ei-valkoisia kuuntelijoita.

Elikkä rock on hyvin miehinen ja hyvin valkoinen. Ei tietenkään historiallisesti, mutta siis niinku nykyään stereotyyppisesti ajatellen, niin se on hyvin hyvin miehinen ja valkoinen musiikin laji, niin

tähän tulee sitten heti näitä näitä jännitteitä, että rock-musiikkia arvostetaan paljon korkeammalla kuin popmusiikkia. Aikuisten musiikkia arvostetaan paljon enemmän kuin teinien ja lasten musiikkia.

No ehkä poissuljen lapset siltä, koska lasten musiikilla on niin sanottu kulttuuriarvoa. Teinien musiikki on jotenkin taas sitten semmoista roskamusiikkia. Miesten musiikki ja miesten tekemä musiikki on yleensä paljon arvokkaampaa kuin se naisten musiikki tai herra paratkoon naisten tekemä musiikki.

Toimittaja: Kritiikki on ilmiselvästi vähän niinku sukupuolittunut. Miten tämä sitten tai sukupuolittuneisuus ilmenee vaikka musiikkijournalismin näissä arvosteluissa ja muissa, että onko siinä jotakin näkyvää eroa, että miten Robinin tai jonkun rock artistin vähän niin kuin albumeita arvostellaan.

Pääkkölä: Kyllä siellä on eroja. Tästä on tehty tietenkin tutkimustakin tosi paljon. Mä en itse ole tehnyt tätä nimenomaista tutkimusta, mutta sen mitä mä oon huomannu itse lukiessani arvosteluja niin kyllä siinä on iso ero. Antti Tuisku on mun lempiesimerkki Suomesta, että miten hänen levyistään kirjoitetaan verrattuna miten kirjoitetaan vaikka Popedan levyistä.

Kyllä siellä on hyvin useasti sitä, että nämä rock muusikot saa tosi ylistäviä arvosteluja, joissa keskitytään sitten siihen musiikkiin. Ja mitä siinä musiikissa tapahtuu sisällä, mitä lyriikoissa tapahtui, mistä he haluavat puhua, mutta sitten kun tulee näitä Antti Tuiskun levyjä, niin siellä keskitytään sitten siihen, että miten tämä popmusiikki on niin pinnallista ja miten siellä ei niinku tapahdu mitään älyllistä ja miten nää fanitkin on näin hoopoja ja että ne lähtee tähän uskomaan.

Nimenomaan Tuiskun kohdalla hän teki ihan vasta aivan järjettömän hienon poplevyn, jossa hän kritisoi tosi paljon esimerkiksi niinku kuuluisuuden kulttuuria ja se otettiin melko hyvin vastaan.

Mutta kyllä mä näen myös siellä niitä säröääniä sillä tavalla. Eikö tämä ihminen osaa yhtään ajatella tätä kuuluisuutta jotenkin syvällisemmin ja siinä jäi se se parodiaelementti jäi täysin näkemättä.

Että sehän se just oli, että hän yritti sitä parodioida sitä huumorin kautta, mutta sitä ei nähty sitä parodiana vaan suunähtiin vaan se pinta. Sitten haluttiin nähdä sellaisena, että Antti Tuisku haluaa nähdä itsensä jonain jumalana.

Mutta sehän se just oli se parodia siinä. Niin kyllä siis tämmöistä tahallista väärinymmärtämistä tapahtuu tosi paljon popmusiikin kanssa.

Toimittaja: Niin tarkalleen. Tulee sellainen tunnelma että popmusiikkia tarkoituksenmukaisesti väärinymmärretään, etenkin kun se on teinitytölle suunnattua, mutta tuli tässä mieleen se mun lempiesimerkkini tästä, että kuinka teinimusiikki voi myös muuttua vakavaksi musiikiksi.

60-luvulla olleet Beatlesit, jotka olivat ennen tyyliin todella teinityttöjen suosiossa ja heitä kohdeltiin silloin kuin Justin Bieberit kunnes sitten nykyään he ovat erittäin vakavasti otettavia, erittäin merkittäviä musiikkihistorialle. Miten tämä muutos oikein tapahtuu? Miten teinimusiikista tulee vakavasti otettavaa musiikkia näiden musiikki kriitikoiden silmissä?

Pääkkölä: Joo Beatles on kanssa mun lempiesimerkki että tuota kun teinityttöjen musiikkia haukutaan ja parjataan niin mä muistutan aina, että teinitytöt löysivät Beatlesit eikä todellakaan musiikin tutkijat tai musiikkijournalistit, jotka heitä haukkuivat pitkätukkahipeiksi ja miksi kaikkea.

Mutta se ehkä johtuu myös siitä, että heidän tuo ihan ensimmäisen aallon tyyli, niin sitä pidettiin jo silloin kun se tuli niin vähän vanhanaikaisena, että se oli se kitarabändin konsepti oli jo vähän

menossa pois muodista, mutta musiikintutkijat ei ymmärtäneet sitä, että heillä on paljon muutakin vetovoimaa siinä kun pelkästään se musiikillinen vetovoima.

Sehän musiikin vetovoimaan oli tosi hyvää, että sitä olisi niinku hyvät koukut. Hyvää helposti kuunneltavaa musiikkia, joka jää helposti soimaan päähän ja se on aina hirvittävän hyvä musiikissa ja rock musiikissa esillä. Mutta tuota siellä teinityttöjen seassa oli myös teinipoikia ja siellä oli myös muita miehiä, jotka sitten niinku hoksasi että tämän on oikeasti laadukasta musiikkia.

Sitten he kasvoivat siitä 10 vuotta vanhemmiksi ja sitten tapahtui niin, että nämä tyypit rupesi sitten musiikkijournalisteiksi, musiikin tutkijoiksi ja he rupesivat tekemään sitä työtä että he näyttivät niinku juurta jaksain, että miksi Beatlesin musiikki itseasiassa on hyvin musiikillisesti kunnianhimoista ja uudistavaa. Sehän meni sitten siihen, että he osaisivat kirjoittaa sen niin että Beatlesista tuli yksi suurimmista populaarimusiikin vaikuttajista.

Että tuota siitä tehtiin hyvin systemaattista työtä journalistien tutkimuksen puolelta ja siinä myös kätevästi onohdettiin se toinen puoli asiasta. Tämä Beatlemania-puoli, joka oli siinä vaiheessa jo sanotaanko, että se ei ollut laantunut, mutta se oli jo vähän muuttunut semmoiseksi, että se ei ole semmoista kauhean intohimoista vaan sieltä tuli vähän semmoista kunnioittavaksi, mutta siinä kuitenkin oli vielä sitä, että kaikenlaisia kaikenlaisia tuota affektiota ja oli myös niinku beatlesia kohtaan.

Ja sehän ei koskaan itseasiassa mennyt poiskaan se hyvin tunnepitoinen vastaanotto siitä.

Mutta se nimenomaan tuli sieltä journalismin ja tutkimuksen puolelta kun ne miehet jotka siellä oli siellä yleisössä kirkuvien teinien mukana – varmaan itsekin kirkuivat mukana – mutta eivät koskaan myöntäneet sitä ja sitten aikuisina ja tekivät sen systemaattisen työn.

Siihen on se myös ihan totta, että piirtein sillä musiikki meni koko ajan eteenpäin. Koska mitä enemmän rahaa artisti saa, niin sitä enemmän hänellä on vapauksia myös niinku kehittää omaa musiikkiaan, niin se on myös ihan totta, että teinitytöt mahdollisesti myös sen, että heille musiikki kehittyi eteenpäin koko ajan, koska he sai niin älyttömästi rahaa yleisöltä.

Mutta kyllä siinä oli se hyvin merkittävässä asemassa se, että ne miesfanit sieltä kasvoivat aikuisiksi ja rupesivat tekemään sitä työtä aktiivista työtä siinä vaiheessa, että Beatlesista tuli niin iso musiikillinen ilmiö kuin mitä he nyt sitten ovat.

Toimittaja: Studiossa siis Turun yliopiston musiikkitieteen tohtori Anna-Elena Pääkkölä.

Keskustelemme teinimusiikin genrevihasta ja sen sukupuolittuneisuudesta. Kuten aiemmin mainitsit, fanit ovat siis tärkeä osa artistin mainetta, mutta miksi juuri teinitytöt on se vihatuin fanikunta?

Pääkkölä: Teinityttöissä kiteytyy tosi monta valtapositiota, jotka on aina sillä tavalla niinku vähän vähän tuota altavastaajan kannalta, että siinä ei ole paitsi se sukupuoli siinä myös ikä. Eli siis tuota. Tämä on semmoinen asia mihin syyllistyy paitsi miehet ja aikuiset miehet niin siihen joskus syyllistyy myös aikuiset naiset ja jopa ihan feministit jotka sanoo että nyt pitää olla naisia. Älä nyt vaan missään nimessä ole tyttö.

Ja sitten siihen tulee taas tällainen et se niinku se tyttö on jotenkin semmoinen semmoinen tila joka on hyvin epäarvokasta.

Siihen liittyy ajatuksia siitä, että työllä ei ole esimerkiksi omia ajatuksiaan, hän on passiivinen, hän on vaikutuksille hyvin altis.

Hänet on helppo saada uskomaan jotain ilman, että hänellä on omia kriittisiä ajatuksia yhtään mistään. Teineihin ehkä myös liittyy hyvin läheisesti tää tunne pitoisuus ja aktiivisuus. Elikkä se kun teinityttö päättää rakastua johonkin asiaan, niin se on aina aivan täysillä rakastumista johonkin asiaan ja se on aikuisille ja ehkä just aikuisille miehille jotenkin sillä tavalla se on vaikeata käsittää sitä sitä intensiivisyyttä, mikä siihen tunne pitoisuuteen liittyy ja se liitetään sitten siihen arvottomuuden, että eihän tuommoista voi olla, että tuo mitenkään järjestä.

Tommonen niinku tunne pitoisuuden määrä ja sen niinku motivaation määrä mikä siihen menee että kaikki kuvat pitää saada siitä idolista tai että kaikki lehdet pitää ostaa tai jokainen keikka pitää päästä katsomaan jotka vaan se teinitytön budjetti tai äidin ja isän budjetti antaa periksi.

Niin tuota siihen tulee jotenkin semmoinen ajatus, että se on jotenkin semmoista niinku aivotonta kulutusta, että siellä ei ole että se näyttäytyy vimmana eikä omistautumisena.

Mutta sitten toisaalta jos aikuinen mies omistautuu musiikille ja laittaa joka ikisen ylimääräisen euron ja sentin johonkin Beatlesin kokoelman levyihin, niin sitä ei pidetä fanaattisuutena, vaan sitä pidetään sitten omistautumisena ja järjestä.

Niin tässä on edelleen näitä merkityksiä jotka koodaa joutuu aina niin että tytöt ei voi tietää mistä he oikeasti tykkäävät tai että ei voi ei voi tietää mikä on hyvää musiikkia koska he on niin markkinoiden vietävissä, mutta sitten aikuiset ja varsinkin miehet pystyy pitämään tämän oman fanituksensa rationaalisena.

Mikä ei välttämättä yhtään pidä paikkaansa.

Toimittaja: Niin. Olisi ehkä korkea aika alkaa luottamaan teinityttöjen omaan musiikkimakuun, mutta tähän kohtaan on hyvä oikein opettaa tämä keskustelu. Niin keskustelimme tutkija Anna-Elena Pääkkölän kanssa teinimusiikin saamasta kritiikistä sekä sen sukupuolittuneisuudesta ja syistä. Kiitos paljon haastattelusta, Anna-Elena.

Pääkkölä: Kiitos kiitos.